

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 166. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181295360/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Jeg fjorte derpaa videre. Et lidet Stykke fra Roskilde Kro løb en bred Vej af paa venstre Haand. Jeg ræffede mig ud af Vognen for at spørge min Kuske, hvad det var for en Vej, hvortil han svarede: Kjøge-Bejen. Jeg stuttede mig altsaa med megen Rimelighed til, at det maatte være den Vej, der løber til en Kjøbsted i Sjælland, som hedder Kjøge, hvilken By i forrige Tider lga kunz fire Mile fra Kjøbenhavn; men da man i de senere Tider, for Finansernes Skyld, fandt det for godt, at Sjælland skulde være nogle Mile større, end det virkelig er, saa fandt man paa en Natistiko-keurgist Maade at udsjule det arme Land med paa adskillige Steder, ved hvilken Operation Distancen imellem Kjøbenhavn og Kjøge ogsaa blev en Mil længere, end den ellers var.

Da jeg ræffede mig ud af Vognen, havde jeg den Malheur, at min ene Manschet tog for i et Søm paa Vognen og blev revet i Stykker, hvorefter jeg nødtes til at beordre Kusken, at han skulde holde ved den første Kro, som vi kom til, paa det at jeg kunde tage en anden Manschetkjorte paa og saaledes standskæssig komme til Roskilde.

Kusken holdt ogsaa efter min Ordre uden for en Kro, som kaldes Hebehusene. Her vudiede jeg mig og gjorde mig i Stand, saaledes som jeg vilde og burde være, efterkom jeg nu saa, at jeg nærmede mig til Roskilde.

Imellem Antiquarii er der en stor Strid om Oprindelsen til det Navn Hebehusene. Der ere desangaaende tre Hypotheser, hvoraf enhver har et betydeligt Antal Forfægtere. Saaledes paaiaan nogle, at Navnet kommer deraf, at Kroen er bygget paa en stor Hebe eller Slette; denne Hypothese kan næppe være den rigtige, thi den store Slette, hvorpaa Kroen naar, var begroet med alle Slags Korn, og ikke med Lyng eller andet Ukrudt, som ufejlsbart fordres til at give Sletten Navn af en Hebe. Den anden Hypothese statuerer, at Kroen moa have faaet Navn deraf, at den er bygget i Hundebagene, da det var meget stærk Hebe. Jeg nægter ikke, at denne Mening har det største Antal Forfægtere, efterkom den synes meget

rimelig. Jeg har selv hældet til den, men jeg var saa lykkelig i den Stue, hvor jeg opholdt mig, at finde en Regning paa en Del Tommermands-Arbejde, som var dateret den 24de Maj. Værstallet og Rabnet var afreven, men Regningen beviser noksom Meningsens Urigtighebd. Den tredje Hypothese, som jeg nu holder for at være den rigtige, er følgende. Da Kroen var opbygget, var Ejeren uvis med sig selv, hvad Navn den skulde have; han besluttede derom at raadspørg sig med sin Kone. „Moder!“ sagde han, „nu ere vi da færdige; men hvad skal Husene hedde?“ Konen, som var tunghør, iagttog de fidske af Mandens Ord bagvendt: „Hebehusene?“ — „Vel,“ sagde Manden, „lad os da kalde dem Hebehusene.“

Væseren ser heraf, at jeg paa denne min Rejse ikke har forglemt at have Antikviteterne for Øjne, som udgjøre en meget vigtig Beskjæftigelse for enhver, der vil rejse med Nytte. Dog skulde de i min Rejsebeskrivelse kunz være en Beting, thi jeg vil paa ingen Maade, at Væseren skal have Høje til at bebrejde mig, at jeg har fulgt de fleste nyere unge rejsendes Exempel, der, for at vrale af Værdien, rode efter Olslager alle Vegne, endog saa i de Kjøllinger, som de fortære paa Bejen, hvor ubover de aldeles glemme at se, hvad der ligger lige for deres Fødder.

Jeg ankom til Roskilde og steg af i Prinsen, som skal være et meget godt Værtshus. Det gjorde mig ondt at erfare, at alle de fornemme Folk vare rejste paa Landet, hvorefter jeg ikke fandt det værd at opholde mig længere end den Dag og Nat, og opjatte derfor at besøge Domkirken, Begravelserne og andre Mærkværdigheder, indtil jeg kom tilbage. Væseren vil altsaa her paa dette Sted kunz finde nogle enkelte Anmærkninger; den omstændeligere og nøjagtigere Beskrivelse forbeholder jeg mig til det hundrede og fyv og halvfjerdsindstyvende Kapitel. Overalt visde man behøve én Gang for alle at anmærke, at mangfoldige vigtige Anmærkninger ikke forbigaaas, fordi de ikke anføres ved min Udrejse. De glemmes kunz til